

Tízezer éves leletek — húszéves kutatók

Ásatáson az algyői határban

Hódmezővásárhely és Algyői határánál találkozásánál a Czukor-major keleti részén, a gazdasági épületek közvetlen közelében, vadonátújkerek napernyő hűsítő árnyékában, gumimatracon ülve dr. Gazdapusztai Gyuláné és Lakwer Anna cserép darabkákat mosnak. Tünde típusú tranzistoros rádióból közben zene száll, mellettük a fehér csomagoló papírokon több tízezer éves cserépdarabokat szarít az égető napsugár. Harminc negyven fők között ugrálna a higanyszál, ha lenne itt hőmérő is. Ez igazi magyar nyár, s amit látunk, ha szétnézünk jól: valódi ásatás, komoly munka, a Magyar Tudományos Akadémia, valamint a megyei múzeumok által anyagilag támogatott kutatás.

Az ásatás vezetője dr. Gazdapusztai Gyula, a József Attila Tudományegyetem Ókori Történelmi és Régészeti Intézetének igazgatója. Fiait egyetemisták dolgoznak együtt vele: Ásnak, lapátolnak, bontják a leletek körül a földet, összegyűjtik az edények cserépmaradványait, megmossák, becsomagolják valamennyit. Nemcsak fizikai munkát végeznek, hanem tanulnak is egyúttal.

Kik ezek a lelkes „amatőr” régészek? Zömmel első évet végzett történelem szakos bölcsészek. Megérdemlik, hogy valamennyiük nevét megemlítsük: Nepper Ibolya, Rács Edit, Kovács István, Fejér Gyula, Vanó István, Domnanovich Rudolf és Lukács István. De tudásszomj, és kíváncsiság másokat is vonzott e helyre. Olajos Teréz negydedéves fejjel jött ide, hogy megnézze, hogy milyen is a sokat emlegetett régészeti „üzem közben”. A magyar-történelem szakos tanári diplomás Lakwer Anna pedig elsősorban a történelem tanítása során akarja hasznosítani az itt látottakat. Két hivatásos régész is van itt: dr. Gazdapusztai Gyuláné, a Szegedi Múzeum restaurátora és Forrai József a Hódmezővásárhelyi Múzeumé.

— Mit találtak eddig? — kérdeztük meg Gazdapusztai Gyulát.

— Előkerült, csaknem teljes egészben egy késő neolitikus kori tapasztott agyagfalú kemence és egy házalap. Két hét alatt hét sírra bukkanunk, amit jelenleg bontanak ki ez épp a hetedik...

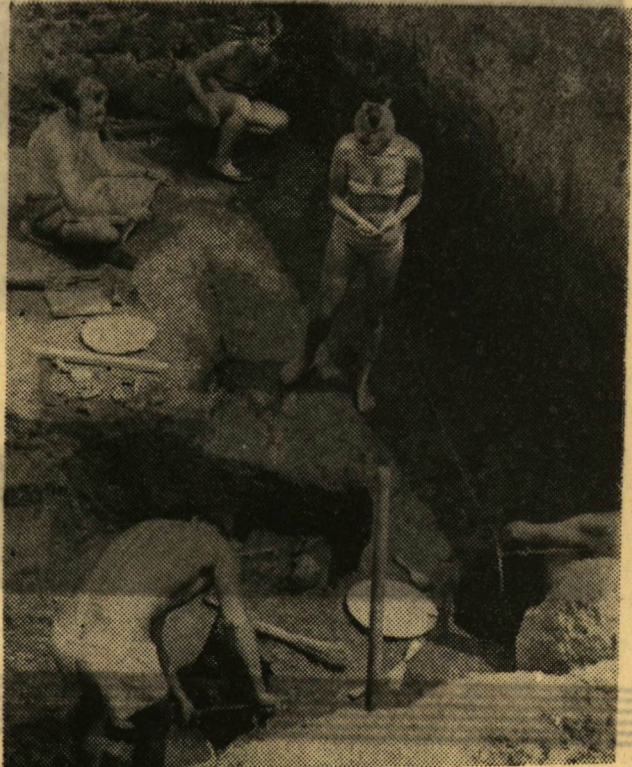
Forrai József és Nepper Ibolya közösen szabadítja ki a csontvázat föld-börtönéből. Sok nézelődő is akad ilyenkor, akik félhangos megjegyzéseket tesznek. Az egyik sejtelmén megfogalmaz: nézések milyen nyugodtan fekszenek a föld alatt. A fiatal régészekkel is megtörtént a minap — mesélük — egy nem minden nap történet. Az egyikőjük felkiáltott:

— Tanár úr! Koponya! A másik, akinek ásója he-

gyénél látták, megszólal hálás nyugalommal: — A, nem az! Már háromszor is rávágtam és még nem tört el...

Vidáman, fiatalos hangulatban, bár a hőségtől és a nem épp mindig étvágygerjesztő, valamint olesónak sem mondható kosztól elkedvetlenül, de újból friss erőre kapva telnek napjaik. Már két hetet itt töltöttek, és még ugyanennyi időt akarnak. Esténként nagy rómcitáták vannak és szépirodalmi könyveket is olvasnak. S ha augusztus elején találkoznak majd velük, olyan csokoládébarnáknak lesznek, mintha Afrikában jártak volna. Hát nem remek dolog ez az ásatás?

Bálint Gyula

(Bálint Gyula felvétele)

Egyik igen fontos mozzanata az ásatásnak, a megtalált sír felmérése. Mélység, szélesség, hosszúság, fekvésének iránya határozza meg tudományos pontossággal a feltárt sír helyét, amelyből tízezer éves leletek kerülnek elő.

Nyelvszakos egyetemi hallgatók és az idegenvezetés

A Szegedi Szabadtéri Játékok felújítása óta megnőtt városunkban az idegenforgalom. Még ezt megelőzően megalakult az Idegenforgalmi Hivatal, amely kezébe vette a város idegenforgalmi propagandájának irányítását. A hivatal tanfolyamokat szervezett, amelyek a várható érdeklődésnek megfelelően idegenvezetőket képeztek ki. A város mai aktív idegenvezetői között szép számban vannak egyetemisták, elsősorban nyelvszakosok. Az új idegenforgalmi idény kezdetén, amikor a város figyelmébe is egy kissé feljűk terelődik, hadd beszéljünk most róluk, tapasztalataikról, problémáikról.

Közismert, hogy a szegedi egyetem nyelvi intézete több éves kényszerzsinór után 1956-ban alakult meg újra. A megalakulás után is viszonylag szerény keretek között működtek; jellemzősül elég egy adat is: ez évben összesen két azaz kettő hallgató végzi el pl. a francia szakot.

A hallgatóknak, akik többnyire meglehetősen hiányos előképzettséggel kezdtek meg tanulmányaikat, csakhamar rá kellett döbenniük arra, hogy az egyetemen sok mindent meg lehet tanulni, csak éppen beszélni nem fognak tudni soha a kiválasztott nyelven. Kapóra jött tehát az idegenforgalom: amíg

nem juthattak külföldre, legalább itt, Szegeden beszélgethettek az ide látogató idegenekkel. Lassan leolvadt róluk a bizonytalanság, az egykor olvasott, vagy megtanult szavak, amelyek eddig minden jószándék ellenére hamarosan az ismeretlenség kifakultak, egyszerre meglevenedtek és szolgálatkészen alakultak kerek, jól formált mondatokká. Beszélgetés közben hihetetlen könnyen ragadt meg emlékeztükben egy-egy új szó, vagy kifejezés. Aki egy-egy gyárban, vagy delegáció mellett kapott szaktolmácsi feladatot, az izzadva ugyan, de megtanulta a legkülönbözőbb fogalmak idegen — és sokszor bizony magyar nevét is. És lassan nemcsak a legkülönbözőbb tájszólásokhoz edződött a fülük, úgy hogy már a szemük se rebben, ha egy szaszt németül, vagy egy yenkeet angolul, egy lenyeit oroszul hallanak beszélni (érteni ugyan a sem értik mindig őket), hanem a nemzeti tulajdonságok, szokások, különlegességek is tapinthatóan rajzolódtak ki a szemük előtt. A legkülönbözőbb emberekkel ismerkednek meg: egyszerű lengyel munkásokkal és a diplomáciai testület tagjaival, szövet mérnökökkel és nyugati újságírókkal és amerikai szalmakalapos öregasszonyokkal, szentimentális angol gyáro-

sokkal és külföldre szakadt magyarokkal. Barátságok szövődtek, meghívásokat kaptak, valamennyien öríznek egy-egy emléktárgyat, egy nyakkendőt, vagy népművészeti csecsebecsét, vagy ami egy bölcsésznek majdnem mindennél értékesebb: egy-egy könyvrdekességet.

De nemcsak a külföldieket ismerték meg munkájuk közben, hanem Magyarországról is egészen új képet kaptak. Olyan helyekre jutottak el, ahova talán máskülönbön soha be nem tették volna a lábukat. Új, automatizált üzemeket ismertek meg, betekintést nyertek egyetemi intézetek, termelőszövetkezetek, szanatóriumok, közigazgatási szervek munkájába, de tevékenységük során eljutottak az ország legelőkelőbb szállodáiba, üdülőibe, színházi előadásokra, szórakozóhelyekre is. A legtakarékosabbak pedig az idegenvezetési díjakból félretettek maguknak annyit, hogy megvalósíthassák régi álmukat: egy külföldi utazást.

Kissé idealizált a kép? Lehet. Mindenesetre csak ajánlani tudjuk a fiatalabb nyelvszakosoknak is: végezzenek idegenvezetői, tolmácsi munkát, legalábbis, amíg az oktatási reform meg nem valósul. Sőt, talán azután is.

Kanyó Zoltán

TÁRNOKRÓL JELENTJÜK:

Harc kezdődött a Benta partján

Az első napok nehézségei után munkába lendültek az önkéntes egyetemista útépitők a Benta patak közelében. A tábor, az előzetes tervek-től eltérően nem a patak partján áll, hanem attól mintegy négy kilométernyire, az egyik termelőszövetkezet gyümölcsfákkal telj rétjén. A gyümölcsfák közelébe felelteti a tárnoki táborlakókkal a napi gyaloglás előre be nem kalkulált fáradalmait is.

Azért kellett a tábor arébb telepíteni, mert az elmúlt hetek esőzéseitől a Benta alaposan megduzzadt, s a korábbi táborhelyet bizony elmosta volna az áradás. Így azonban nem fenyegeti ilyenféle veszély az egymástól csak egyúttal elválasztott Tárnok I. és Tárnok II. táborok békés életét.

A július első turnusban 297 lakója volt a két tábornak. Az I. számú táborban a budapesti a II. számú táborban pedig a vidéki egyetemistákat helyezték el, akik között 78-an szegedi egyetemről jöttek el ide utat építeni.

A táborhely mint már mondtuk kitűnő, csupán az ivó és mosdóvíz ellátás okoz néha gondot a sátrak lakóinak. Mosdóvizet két nemrégiben fűrt kút ad, ivóvizet pedig két teherautó hord minden nap a táborokba. Vízhányó eddig nem volt ugyan, de mosdóvizet adó kutak körül néha heves viták alakulnak ki a vízmerítés sorrendjét illetően. Az étkezés, a közös étkező viszont minden igényt, a legnagyobb gyomrú táborlakók igényeit is kielégítte.

A közel 300 fővárosi és vidéki egyetemi hallgató 32 brigádba tömörülve kezdte meg a nagy csatát a Benta patak mentén. Mintegy 2 ki-

lóméteres útszakaszon ásókkal, lapátokkal, csákányokkal, fölfegyverkezve fogtak hozzá az út nyomvonalának kijelöléséhez a föld kiemelésehez a brigádok. Ahol első nap még gabona ringott, a negyedik napon már kétoldalt kigyózó földhányások, a köztük a mélyülő úttörést jelezte a fiatalok szorgalmas munkájának eredményét.

A tűző napsütésben reggel 6 órától déli fél 1-ig tart a munka. Délutánjaikat a táborban töltik az útépitők. A délutáni szabadpihenők alatt mindenki megtalálhatja kedves szórakozását, időöltését. Gazdag kulturális és sport program teszi változatossá a tábori életet. A Pest megyei KISZ Végrehajtó Bizottság gondoskodott tartalmas program megszervezéséről a júliusi első turnus számára.

Igy többek között gyönyörködhetnek a Filmművészeti Főiskola hallgatóinak legjobb alkotásaiban, a kedvelt és igényes művészi rövidfilmekben a tárnoki „sátorvárosban” is. Bemutatták az „Egy szélhámos vallomása” és az „Ordások között” című filmeket, vitát rendeztek „A Közös Piac és a kereskedelem” címmel, előadás hangzott el „Miért szép” címmel esztétikai kérdésekről s végezetül a könnyűzene kedvelői sem maradtak szórakozás nélkül. Erről három kitűnő énekes Toldy Mária, Sárosi Katalin és Koós János gondoskodott.

Természetesen a hivatalos program mellett jut bőven idő egyéb házi rendezvények lebonyolítására is. Labdarúgó és asztalitenisz bajnokságok kezdődtek, sátrak és táborok között folyik a vetélkedés az elsőségért.

A győzteseknek kijáró díj minden esetben meghatározott mennyiségű hideg sör, amiből szerencsére mindig elegendő kapható a táborok kontinjában. S akinek sem futbalozni, sem asztaliteniszezni nincsen kedve, az röplabdázhat, vagy kézilabdázhat, vagy épp bekapcsolódhat a fejedlő bajnokságokba is. De ha izmai helyett az agyát kívánja valaki tornáztatni, ez a kívánsága is teljesíthető. Van sakk, van kártya, van dominó s van kitűnő könyvtár, amely már az első napokban jelentős forgalmat bonyolított le.

Nincs hiányunk semmi-lyen — nyugtatják meg leveleikben a fiatalok érdeklődő szüleiket, rokonaikat. Valóban minden feltétel biztosítva van ahhoz, hogy a fiatalok jól érezzék magukat és nap mint nap frissen, jó kedvvel végezzék munkájukat az új balatoni műút építésénél.

Anderle Ádám

Kossa István látogatása Tárnokon

A közelmúltban meglátogatta a tárnoki építőtáborokat Kossa István közlekedési és postaügyi miniszter. A kedves vendéget nagy szeretettel fogadták a tárnoki I. és II. számú táborok lakói, az új balatoni műút önkéntes egyetemista építői.

A miniszter megtekintette az építkezést, a tábor, benézett a sátorváros sátraiba is, majd elbeszélgetett az egyetemista építőikkel, akik számos kérdésre kértek tőle választ, felvilágosítást.

Szegedi sikerek a kibontakozó munkaversenyben

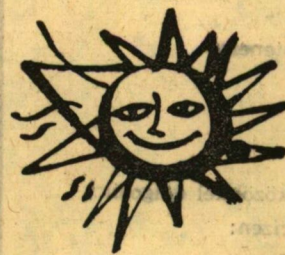
Nemcsak házi sportversenyeken mérik össze erejüket a tárnoki táborok lakói, hanem mindenképp kinn a munkában, az útépitésnél. Szinte már az első napon megkezdődött a harminckett brigád vetélkedése az „I turnus legjobb építőbrigádja” címért s a verseny napról-napra izgalmasabb és hevesebb lett.

Az első hét után a szegedi egyetemisták brigádja szinte mind a ranglista első felében foglalt helyet, így szereplésük mindenképp sikeresnek mondható. Az első, második és harmadik helyeket egyelőre budapesti egyetemisták, valamint más vidéki városok egyetemi hallgatói tartják. A szegediek közül legjobban a bölcsészek 11. számú brigádja szerepelt Czuth Béla vezetésével s a negyedik helyet érte el. Ötödik lett a Természet-tudományi Kar Lénárd Béla vezette brigádja. A ttk-sok szorosan a bölcsészek nyomában haladnak s izgalmas párvíadal dönti ma el bizonyára közöttük az elsőséget. Az orvoskari brigádok viszont elmaradtak teljesítményeikkel a bölcsészek és ttk-sok mögött s három brigádjuk csak tizedik, tizenharmadik és tizenhatodik helyet tudta megszerezni.

A szegediek közül mindenestre a bölcsészek a verseny éllovasai és elsőszámú esélyesei, hiszen a kilencedik helyen levő Lantos István vezette 14. számú brigád napok alatt felzárkózhat a legjobbakhoz.

Reméljük, hogy a három orvos-brigád Sugatagi Ödön, Légrádi Ferenc és Tompa György vezetésével megem-

helyezést szerez a harminckett tárnoki útépitő brigád némes munkaversenyében. bereli magát s szintén előkelő

Tárnoki mozaik

A táborozás első négy napján a kantinos néni számvetése szerint több mint 10 hektoliter sör fogyott el, csúszott le a sátorlakók hőségtől elapadó torkán. A sör mellett legalább ekkora volt az üdítő italok, gyümölcslevek keletje, amelyből az elfogyasztott mennyiséget már a kantinos néni sem győzte számon tartani.

A hőség azóta sem csökkent s úgy hírlik a sör fogyasztás is megőrizte, megtartotta az első napok fogyasztásának hősi ütemét.

Voltak többen, akik azt javasolták, hogy rendezzenek férfi szépségversenyt is a táborban. Az elbírálásnál jó pontot jelentene a kopasz fej, a szőrös mell, a rongyossá égett hát és a kerges hólyagos tenyér. A tábor vezetősege gondolkodik még az ésszerűnek tűnő javaslat megvalósításán.

Egy táborlakó véleménye szerint a riadó után azonnal félkenni — erkölctelen dolog. Ezt a véleményt eddig hivatalosan nem cáfolták.

Az első héten a naponta postára adott levelek száma szerdán ugrott legmagasabbra. A száma ismeretlen, mert az ügyeletes a már úgymis rekordot jelentő 250-ik levél után belefáradt a számolásba. S akkor következett a feladatott levelek másik fele...

Kialakulóban van a „földművesek” és „gyűjtögetők” mellett a „kézműves” réteg is a táborban. Az egyik sátorlőtt például borbély üzletet nyitott — egyelőre iparendély nélkül — egy erre a szakmába hivatást érző brömollónál, de annál jobban buzzog benne a fodrász becsúgy s mint tudjuk a felbuzdult becsúgy csodákra képes. Akár körömmöllő nélkül is.

Nemcsak a küldött levél lehet sok, hanem a kapott levél is. Az egyik budapesti fiú a naponta kapott levelek számát tekintve rekordot állított fel. Egyetlen leánytól egyetlen napon — öt levelet kapott. Mily nagyon nagy a szerelem hatalma és boldonsága! S vajon elolvasta-e a barátunk valamennyi levelét? Néhány elfogultnak, vagy pláne irigynek nem mondható sátorlakók szerint ez „egyszerűen abnormalis”. A felmerült kérdést kérdőívek közrebocsátásával kívánjuk eldönteni.